

Геопоетика издаваштво
Београд, Доситејева 13
Тел./Факс: +381 (0) 11 328 24 36
+381 (0) 11 263 37 90
e-mail: beograd@geopoetika.com
www.geopoetika.com

Главни уредник
Владислав Бајац

Извршни уредник
Јасна Новаков Сибиновић

Лектор и коректор
Марија Лазовић

Насловна страна
Коан

Александар Секулов

САКУПЉАЧ ЛЈУБАВНИХ КАЗИВАЊА

Префињени роман

Превела с бугарског
Марија-Јоанна Стојадиновић

Београд, 2010

Геопоетика
издаваштво

Наслов изворника:
Александър Секулов
Колекционер на любовни изречения

Copyright © Александър Секулов, София 2007
Copyright © за илустрације Атанас Хранов, сликар
Copyright © за српски језик *Геопоетика издаваштво*

Садржај

казивања на љусци јабуке	17
Наско Х. и острво љубавних казивања	21
Наско Х. и јабуково дрво које пева	25
Наско Х. и човек без ожиљка	29
Наско Х. и жена која се није пробудила	35
Наско Х. и две зелене шоље за зелени чај	39
Наско Х. и Џорџ са стакленим сатима	43
Наско Х. и чаробњак празних рукава	49
казивања на глиненим ћуповима	53
Наско Х. и кутијица с малом смрћу.....	57
Наско Х. и океан од рума, сувог грожђа, ђумбира и меда	61
Наско Х. и летећи казани.....	65
Наско Х. и трунчица прашине са руже чајевке	69
Наско Х. и леопардова сенка.....	73
Наско Х. и равнодушна жута мачка.....	77
Наско Х. и вавилонска жаба.....	81
казивања на пламтећем папиру	85
Наско Х. и човек који је често заборављао своје име.....	91
Наско Х. и мајстор елегантних заборава.....	95
Наско Х. и звоно које удара три пута	101

FSC
Hellefoss AS

Куповином овог производа са FSC Hellefoss AS ознаком
поддржавате развој одговорног руковођења шумама широм света.

Наско Х. и пут пегица.....	105
Наско Х. и сребрна реченица.....	111
Наско Х. и гравер снова.....	115
Наско Х. и фењери којих није сачињено једанаест.....	121

казивања исписана пчелињим воском на сребру 125

Наско Х. и Негро Хосе.....	129
Наско Х. и лавиринт с поморанцама.....	135
Наско Х. и чинија са задивљујућем воћем.....	141
Наско Х. и три анђела.....	145

ИНДЕКС

СПИСАК ПОСЛЕДЊИХ ВЛАСНИКА КАЗИВАЊА ИЗ ЗБИРКЕ ПО АЗБУЧНОМ РЕДУ	I
--	---

СПИСАК ДОБИЈАЊА КАЗИВАЊА ИЗ КОЛЕКЦИЈЕ ГРЕЈС СЕМИЧ – ХРОНОЛОГИЈА, НАЧИН НА КОЈИ СУ КАЗИВАЊА ЗАПИСАНА И ЊИХОВ ИЗВОР	III
---	-----

МАЛА ПУТНА БЕЛЕЖНИЦА НАСКА Х. ПРОДАТА НА ТАЈНОЈ КОЛЕКЦИОНАРСКОЈ АУКЦИЈИ У ЛИСАБОНУ	V
--	---

ПИСМО ВИЛИЈАМА ЦЕФРИЈА МАРИЈЕ-БЕРГА ПОВОДОМ НЕСТАНКА НАТАНИЈЕЛА ХОТОРНА СМИТА НА ПРИСТАНИШТУ У КЕЛПТАУНУ	XXI
--	-----

Грејс Семич је остатком својих дана платила збирку казивања о мушкарцу којег је напустила једног амстердамског хладног јутра. Бивша циркуска артисткиња која је провела живот у циркусу, лицем према ножевима, знала је да заљубљен мушкарац увек тражи лик вољене жене пред својим очима, али је никада не открива у својој сенци, и зато је мирно обилазила пристаништа, градове и пустиње, не остављајући трагове своје скривене страсти. Мушкарац, којем је пре доста година поклонила једину вечност коју је могуће досећи – растанак, штедро је распрснуо у ваздуху тугу за њеном пути; прокрстарио је, сањајући је, земље, улице и ветрове света, али – изговарајући наглас њено име – никада себи није дозволио да је заборави. Сада је требало да она затвори маршруте његових дугих усамљеничких експедиција, да се сусретне с капетанима бродова који су га преносили с једног континента на други, да прокрстари његовим корацима кроз влажне тамнозелене џунгле, пажљиво да запише казивања очевидаца који нису заборављали високог погрбљеног чаробњака, у наранцастој кошуљи, са срећно-очајним погледом. Морала је да му поново наде не име.

Сусрели су се на граници између два трена. Видела је да јој последњи сребрни нож младости лети према ли-

цу и осећала је како јој страх од преживљавања леди крв у жилама. Прелазео је преко последњег стрмог гребена пре него што ће стати на високу камениту узвишицу своје нерањивости. Између касног чаја њиховог упознавања у Амстердаму и дугог јутарњег ветра растанка није прошло више од два дана, седамнаест сати, четрдесет и три минута и оних неколико немерљивих секунди у којима исцуре само два живота и неколико хиљада свакодневних смрти. Време које су провели заједно било је довољно да Грејс Семич схвати да не може да пружи уточиште души овог мушкарца. Посесивност га је убијала, нагонила је његове атоме да се распрше, сушила му глас, избељивала његове зенице и страхове, уништавала га дефинитивном и неподношљивом насртљивошћу. Маштао је да се развеје широм света као маслчак са хиљадама сребрних имена.

Њихове последње ноћи она се пробудила са осећањем да високи црнац спушта у њено срце малу смрт. Устала је са кревета среће, обишла собу у хотелу *Рембрант сквер* у којој је свитало, прикупила у кожную ташну балзаме за тело, мирисе за косу, четке и чешљеве и последњи пут погледала уснуло тело мушкарца кога, схватила је, може да воли само у будућности. Нагнула се над њим и дахом распршила његову судбину.

Годинама је слушала како је његова туга зове из амазонских џунгли, дозива је из пустињских ветрова. Чула је да је зове, у уху жене у пролазу, да је зове из страха, из страсти, због бола, да је зове све док му се глас не претвори у пару, облак, кишу и снег, да прекрије улице које ће доћи, будуће улице, улице које ће наићи у тренуцима кад не буде било оног другог, док их време мило-

стиво не заклони: њу – увек неколико година иза њега, али живу; њега – увек трен испред ње, али живог.

По први пут је чула казивање о путујућем мушкарцу у болници у Онтарију. Висока црнкиња хипнотичких очију и љубичасте косе препричавала га је свом дечачићу на суседном кревету. У тој причи мађионичар је нестајао у својим празним рукавима, заљубљени су се проналазили на старинској гравири, а на крају је остајала само жена која је недостајала у причи. Па то сам ја, помислила је Грејс Семич и заспала. Следећег јутра јој је црнкиња испричала да је то што је чула само део збирке од двадесет осам казивања о мушкарцу који се појављује и нестаје на свету. Два казивања је лично прочитала у књизи с листовима од танких јабукових љусака, помно чуваном власништву њеног оца. О другим казивањима плеле су се недефинисане гласине. Нико није видео сва казивања на једном месту, рекла је замишљено, а Грејс Семич је осетила да је исцурило време у коме је себи дозволила да не мисли сваког тренутка о високом погрбљеном мушкарцу из Амстердама.

Наредних година стрпљиво је сакупљала све доступне податке о местима налажења различитих делова збирке. Пажљиво је унела у карте замршене маршруте мушкарца, његова изненадна појављивања и уобичајена нестајања, љубичастозелене боравке у кући на високом каменитом брежуљку. Сазнала је имена свих других жена у које се заљубљивао; сазнала је имена и оне две које је могао да воли, да није затворио очи док је падао у јабукове гране. Њен радни сто био је затрпан навигационим картама које су водиле до једино њему знаних острва и племена; педантно је проучила скривене лави-

ринте ван официјелног времена које је он немарно обисао пазећи да на стенама не оставља трагове за повратак; попунила је речнике речима тако потребним за путовања на којима не треба да откриваш било шта друго. Понекад је имала осећај да му се примиче као да га прати узаном стазом и скоро осећа мирис његове коже, оне коже његовог десног рамена која је светлукала као истањени месец у јутру растанка у Амстердаму. У таквим тренуцима њено убеђење да је празнина једино што заљубљена жена може да поклати мушкарцу одједном би губило чврстину и мирис катастрофе би јој улетао у ноздрве. У неким ноћима његова је силуета нестала у даљини; подаци о њему постајали су потпуно нејасни, као да никада није ни постојао. Често се дешавало да одбацује погрешне податке и сумњиве гласине, да упоређује имена пристаништа и бродова, да проучава спискове с именима бродских путника. Тако је открила име жене директора затвора. Мушкарац на слици излазио је из своје кабине у пристаништу Бриндизија. С његове леве стране, испод табле са бројем суседне кабине, видела се жена благо повијеног носа и црвенкасте косе. У очима јој се јасно разазнавала изненадна помирљивост заљубљивања. Требало је годину и по дана да Грејс Семич пронађе где живи та жена и да од ње откупи казивање са равнодушном жутом мачком.

Дефинитивно је схватила да је време да крене и сакупи делове збирке расуте по свету када је сазнала да је неки мушкарац сишао на острво љубавних казивања, да је у цепу имао само један сребрни кључ, и да му се трагови даље губе. Обавестила је супруга о дугом одсуству које му поклања, попунила свеску са рецептима за супе својој ћерци која је учила у Лондону, свом сину у Брета-

њи послала путни кофер са много преграда с почетка века и кренула ка делти реке Меконг – најудаљенијем месту за које је имала податке да се тамо налазе ранији делови збирке.

Тада још није знала да ће прећи неколико пустиња, да ће пливати између плутајућег леда у Валпараису, да ће се изгубити међу неоткривеним племенима дуж тока Нигера и Амазона. У стрпљивим годинама сакупљања које су наилазиле она ће упознати шаманске технике племена Коги и Мапуче, научиће да ћути као благословени дувански дим и да тумачи бедуинске магије тетовиране на тамним леђима ветрова. Отежавајућа околност била је та што су се неки од власника казивања на све начине трудили да их не обелодањују, други нису имали појма шта имају на вишим полицама породичних библиотека, а бедуини са севера Либијске пустиње искористили су део написаног да замене сломљено стакло једног фењера. Била је приморана да три дана пије зелени чај заборавља са вођом племена да би из његовог казивања обновила уништени део. Ујутро, ошамућена и црвених очију, могла је да запише оно што је чула једино преко мутног светлозеленог талог на дну чајника с високим плавим грлом. Да би делове збирке пренела на пламтећи папир, морала је да наручи да се од глине испече кофер са хиљаду малих рупица по зидовима, које би дозвољавале ваздуху да храни ватру испричаног, а да не истопи зидове од црвенкасте земље. У другим казивањима оно што је написано изненада се прекидало, а реченица или страница завршавале су се неким необичним знаковима, цртежима или сликама. Било је и таквих међу чијим је странама наишла на картографска истраживања о географски непознатим земљама. На тајној ко-

лекционарској аукцији у Лисабону Грејс Семич је откупила малу путну бележницу у кожном повезу, коју су разметљиве научне гласине приписивале мушкарцу који је наводно путовао до језера седам прстенова у Кенији и пећине са костурима у Источном Тимору. После тога је дуги низ година одбијала жестоке правне покушаје Вилијама Цефрија Марије-Барге, директора Лондонског краљевског географског друштва, да негира њено право да поседује овај предмет.

Провела је стотине сати с лупом у руци пре него што је почела непогрешиво да разликује оригинална казивања из колекције од фалсификата који су се масовно појавили у различитим деловима света. Једва приметне назнаке кљуна неке црвене птице при доњем левом углу сваког казивања милостиво јој је показао гравер снова за време једног њеног путовања у Букурешт. Светлост се ломила у кљуну на начин који је било немогуће имитирати и била је савршено сакривена од очију случајних колекционара авантуриста. Гравер је дуго и нетремице проучавао жену очима сове пре него што јој је показао тајанствени кључ збирке. Имаш име за крај иако је крај безимен, казао јој је пре него што ју је оставио да потоне у дуги крик путовања.

Све време за њом су ишли супарници колекционари: Балканац из малог града са реком и седам брежуљака, један који пише летописе затворених очију, као и Јосиф Јосифидис – јувелир из Солуна који једини уме да у сребру излије дах уснуле жене. Често се дешавало да су њих тројица пред осталима обележавали трагове према лавиринтима без излаза, измишљали и ширили лажна открића делова збирке, упорно се ценкали с власницима

казивања, лицитирали безобразно, оговарали или се злурадо смејали када би до њих допро глас о неком неуспеху њихових супарника.

Тек када је Грејс Семич била сигурна да је сакупила скоро целокупну збирку, поштено је понудила двојици да откупе делове који недостају. Балканац, крајње мистериозна особа чије лице нико није познавао, а био је власник једино казивања с пегицама, одбио је да разговара с њом. У неким тренуцима узалудних покушаја да се повеже с њим, чак је посумњала да постоји. Јувелир је пристао тек када је цена четири казивања у његовом власништву, гравираних на пламтећој хартији, постала апсурдна, али није пропустио прилику да јој поквари успех речима да је открио и чува другу, апсолутно апокрифну збирку казивања за коју, међутим, нико није имао храбрости да тврди да је аутентична. Грејс је осетила како јој срце замире и пожелела је да види оно што је сакупљено, али је Грк учтиво али одречно завртео главом.

Слала је сину све нађене делове збирке уз детаљна и марљива упутства у који део старог дрвеног кофера да их смести. Већ се била помирила с помишљу да ће један одељак остати празан. Кад је била убеђена да је прикупила сва сачувана казивања о мушкарцу, дефинитивно је напустила супруга и преселила се у синовљеву кућу у Бретањи.

Сада је стајала испред кофера пуног казивања. Лице јој је било прозирно. У његовом раму протрчавају облаци, извија се вихор, пада киша са мирисом нане, топола са цврчцима се наслања на раме ваздуха. У даљини се чује звук жбица бицикла. Иза угла је испловила жута по-

штарева торба. Одскакала је на његовим леђима. Гуме су клизиле преко црвенкастог песка и зауставиле се испред улаза. Грејс је прихватила брижљиво спакован пакет и захвалила. Гуме су клизнуле у супротном смеру. Грејс се попела у своју собу и сместила пакет у једини празан одељак кофера. На њему је била адреса из малог балканског градића с реком и седам брежуљака. Грејс га није отворила. Знала је ко је пошилалац. Растанак је окончан.

Зове се Наско Х.

казивања на љусци јабукe

Прва четири казивања, записана на листовима од танке јабукe љуске, Грејс Семич је открила у провинцији Винлонг у делти реке Меконг.

Њихов власник, бивши амерички ренџер, учествовао је у кланици на обали Тонкиншког залива 1964. године. Преживео после медицинског чуда у војној болници са шест прострелних рана, после рата се вратио у Вијетнам и тамо живео на веома удаљеној пиринчаној фарми, забаченој на југу иза мангрових мочвара. Из дневника Четрнаесте авијатичарске јединице америчке армије Грејс Семич је установила да је ренџер девет дана лебдео између живота и смрти у војној болници, заједно са фотографом листа *Телеграф*. У кратком тексту на полеђини експертизе лекар је записао да се стање оба пацијента изненада побољшало после посете непознатог високог мушкарца. Према сведочењу једне од медицинских сестара мушкарац је с тугом повукао палац преко рубова тек ушивених рана и отишао. Температура им је нагло спала, али следећег јутра ничега нису могли да се сете. Грејс Семич је била убеђена да је управо тамо војник чуо део казивања.

Пошто се вратио у Вијетнам и тамо основао фарму, бивши ренџер је учестало почео да путује и обилази делту реке, да се сусреће с будистичким монасима и да изучава заборављену технику гравирања на танкој јабуковој љусци. Најтеже је било да се сама љуска скине. То се радило с парчетом црвенкастог лискуна без иједног трзаја руке. Ако случајна мисао, жеља или успомена пролети кроз главу, срце или препоне онога који изводи ритуал, после неколико година оно што је написано изненада почиње да трули. Одговарајуће јабуке су зелене, дивље и расту једино на местима где се склањају црвенокљуне птице после уобичајене четири сезоне. Ољуштене љуске лепе се једна за другу и остављају се неколико година под дрвеним пресама јаке стално присутне жеље. Тек после тога приступа се исписивању казивања.

Гравирање се ради танким пером. Притисак не сме ниједног тренутка да оштети целовитост љуске. После исписивања речи листови се увијају у влажно палмово лишће. Изгравирано казивање не дозвољава да буде читано више од седам пута. Изложеност приче ваздуху изазива нестанак рељефа и он се без трага изгуби на љусци јабуке.

Кад јој је предавао ролну увијену у палмино лишће и затегнуту канапом, ренџер је признао да је он сам читао причу о човеку без ожиљка шест пута. Следеће читање ће бити последње, снебивајући се осмехнуо, зато сам је означио црвеном пантљиком.

Док се враћала с фарме, Грејс Семич се неочекивано и потпуно бесмислено сетила свог првог љубавника Џорџа. Дуги низ година он је носио страст према њој у малој сребрној кутијици за бурмут у унутрашњем џепу строго закопчаног дворедног сакоа. Сваки пут када је

свет постајао застрашујући, он је вадио кутијицу и дуго кијао, после чега је налазио храброст да настави да живи. Грејс Семич уопште није знала зашто га се управо сада сетила.

Преостала два казивања откупила је од евангелистичког проповедника у Онтарију. Требало је да му прода срећну наранџасту бајку на позадини од љубичастих облака за његовог унука. Стари црнац је пажљиво прелистао будућност, приметио је скакутаву силуету малог дечака и онда јој је без жаљења дао свежањ с казивањима.

Грејс Семич је имала у власништву последњу причу с јабукових љуски.